

10. Non puto : sic et vos, cum feceritis omnia que precepta sunt vobis, dicit : Servi inutilis sumus : quod debimus facere, fecimus.

Saint Luc. XVII.

Saint Jean, VII.

11. Et factum est, dum iret in Jerusalem : transiit per mediam Samariam et Gallilæam (1).
(La suite au chapitre IV de la 1re partie.)

12. Erat autem in proximo dies festus Judæorum, Scopopægia (1).
(La suite au chapitre suivant.)

CINQUIÈME PARTIE.

Qui comprend ce qui s'est passé depuis la fête des Tabernacles de cette même année, jusqu'à la quatrième Pâque célébrée par Jésus-Christ après son baptême.

CHAPITRE PREMIER.

Fête des Tabernacles ; Jésus diffère d'y aller, mais il y va.
Discours de Jésus aux Juifs.

Saint Jean, VII, 2 et suivants.

- (2. Erat autem in proximo dies festus Judæorum, Scopopægia.)
3. Dixerunt autem ad eum fratres ejus : Transi hinc, et vade in Judaam, ut et discipuli tui videant opera tua que facis.
4. Nemo quippe in occulto quid facit, et querit ipse in palam esse : si hæc facis, manifesta teipsum munda.
5. Neque enim fratres ejus credebant in eum.
6. Dixit ergo eis Jesus : Tempus nunc nondum advenit, tempus autem vestrum semper est paratum.
7. Non potest mundus odisse vos, me autem odit : quia ego testimonium perhibeo de illo, quod opera ejus mala sunt.
8. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum : quia meum tempus nondum impletum est.
9. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Gallilæa.
10. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum, non manifeste, sed quasi in occulto.
11. Judæi ergo quærebant eum in die festo, et dicebant : Ubi est ille ?
12. Et murmur multum erat in turba de eo : quidam enim dicebant : Quis bonus est, alii autem dicebant : Non, sed seducit turbas.
13. Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Judæorum.
14. Jam autem die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et docebat.
15. Et mirabantur Judæi, dicentes : Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit ?
16. Respondit eis Jesus, et dixit : Mea doctrina non est mea, sed ejus qui misit me.
17. Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego a meipso loquar.
18. Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam querit : qui autem querit gloriam ejus qui misit eum, hæc verax est, et iustissima in illo non est.
19. Nonne Moyses dedit vobis legem, et nemo ex vobis facit legem ?
20. Quid me queritis interficere ? Respondit turba, et dixit : Demonium habes : quis te querit interficere ?
21. Respondit Jesus, et dixit eis : Unum opus feci, et omnes miramini.

(1) Le parallèle de ces deux textes oblige de quitter ici l'Evangile de saint Luc pour passer à celui de saint Jean. On a déjà vu dans saint Luc, ix, 51, un voyage de Jésus à Jérusalem : celui-ci se rapportait à la fête de la Pentecôte ; M. Arnauld suppose que celui-ci se rapporte à la fête des Tabernacles dont parle ici saint Jean. Mais dans le texte de saint Jean on verra que Jésus après avoir différé d'aller à cette fête, y alla comme au secret, quasi in occulto (Jean, vii, 10) : ce qui paraît ne pas convenir avec la guérison miraculeuse des dix lépreux, attachée par saint Luc au voyage dont il parle : c'est donc lieu à M. Thoynard d'appliquer le texte de saint Luc au voyage que Jésus fit ensuite pour aller à la fête de la Dédicace dont parle saint Jean, au chapitre x, v. 22. Mais avant d'en venir là, il faut toujours ici reprendre ce que saint Jean dit de la fête des Tabernacles.

22. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem (non quia ex Moÿse est, sed ex patribus), et in sabbato circumciditis hominem.
23. Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi : mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato ?
24. Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate.
25. Dicebant ergo quidam ex Jerosolymis : Nonne hic est quem querunt interficere ?
26. Ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus ?
27. Sed hunc scimus unde sit : Christus autem, cum venerit, nemo scit unde sit.
28. Clamabat ergo Jesus in templo docens, et dicens : Et me scitis, et unde sim scitis : et a meipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis.
29. Ego scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit.
30. Queriebant ergo eum apprehendere, et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus.
31. De turba autem multi crederunt in eum, et dicebant : Christus, cum venerit, numquid plura signa faciet, quam que hic facit ?
32. Audierunt pharisæi turbam murrurantem de illo hæc, et miserunt principes et pharisæi ministros, ut apprehenderent eum.
33. Dixit ergo eis Jesus : Adhuc modicum tempus vobiscum sum, et vado ad eum qui me misit.
34. Queretis me, et non invenietis, et ubi ego sum, vos non potestis venire.
35. Dixerunt ergo Judæi ad semetipsos : Quo hic iturus est, quia non invenimus eum ? numquid in dispersionem gentium iturus est, et docturus gentes ?
36. Quis est hic sermo quem dixit : Queretis me, et non invenietis, et ubi sum ego, vos non potestis venire ?
37. In novissimo autem die magno festivitatis, stabat Jesus, et clamabat, dicens : Si quis sitit, veniat ad me, et bibat.
38. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.
39. Hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum : nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.
40. Ex illa ergo turba, cum audissent hæc sermones ejus, dicebant : Hic est vere propheta.
41. Alii dicebant : Hic est Christus. Quidam autem dicebant : Numquid a Gallilæa venit Christus ?
42. Nonne Scriptura dicit : Quia ex semine David, et de Bethlehém castello, ubi erat David, venit Christus ?
43. Dissensio itaque facta est in turba propter eum.
44. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum, sed nemo misit super eum manus.
45. Venerunt ergo ministri ad pontifikes et pharisæos, et dixerunt eis illi : Quare non adduxistis illum ?
46. Responderunt ministri : Numquam sic loentus est homo, sicut hic homo.
47. Responderunt ergo eis pharisæi : Numquid et vos seducti estis ?
48. Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex pharisæis ?
49. Sed turba hæc, que non novit legem, maledicta sunt.
50. Dixit Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis : Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, et cognoverit quid faciat ?
51. Responderunt, et dixerunt ei : Numquid et in Gallilæa es ? Scrutare Scripturas, et vide quia a Gallilæa propheta non surgit.
52. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

CHAPITRE II.

Femme adultère présentée à Jésus. Il continue de parler au peuple.
On veut le lapider.

Saint Jean, VIII, 1 et suivants.

1. Jesus autem perrexit in montem Oliveti :
2. Et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos.
3. Advenit autem scribae et pharisæi mulierem in adulterio deprehensam ; et satabant eum in medio.
4. Et dixerunt ei : Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio.
5. In lege autem, Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare ; in ergo quid dicis ?
6. Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, scribebat in terra.
7. Cum ergo perseverarent interrogantes eum, erexit se, et dixit eis : Qui sine est peccato vestrum, primus in illam lapidem mittat.
8. Et iterum se inclinans, scribebat in terra.

9. Audientes autem, unus post unum exhibant, incipientes a senioribus; et remanent solus Jesus, et mulier in medio stans.

10. Erigens autem se Jesus, dixit eis: Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnavit?

11. Quae dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Jesus: Nec ego te condemno; et vade, et jam nuncius non peccare.

12. Iterum ergo locutus est eis Jesus, dicens: Ego sum lux mundi; qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae.

13. Dixerunt ergo ei pharisaei: Tu de teipso testimonium perhibes; testimonium tuum non est verum.

14. Respondit Jesus, et dixit eis: Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum; quia scio unde veni, et quo vado; vos autem nescitis unde venio, aut quo vado.

15. Vos secundum carnem iudicatis; ego non iudico quemquam.

16. Et si iudico ego, iudicium meum verum est, quia solus non sum; sed ego, et qui misit me, Pater.

17. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.

18. Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso; et testimonium perhibet de me, qui misit me.

19. Dicebant ergo ei: Ubi est pater tuus? Respondit Jesus: Neque me scitis, neque Patrem meum; si me scieritis, forsitan et Patrem meum scieritis.

20. Haec verba locutus est Jesus in gazophylacio, docens in templo; et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora ejus.

21. Dixit ergo iterum eis Jesus: Ego vado, et quaeritis me, et in peccato vestro moriemini; quo ego vado, vos non potestis venire.

22. Dicebant ergo Judaei: Numquid interficiet semetipsum, et dixit: Quo ego vado, vos non potestis venire?

23. Et dicebat eis: Vos de doctis sumis, ego de supernis sum; vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo.

24. Dixi ergo vobis: Quia moriemini in peccatis vestris; si enim non crederitis quia ego sum, moriemini in peccato vestro.

25. Dicebant ergo ei: Tu quis es? Dixit eis Jesus: Principium, qui et loquor vobis.

26. Multa habeo de vobis loqui et iudicare; sed qui me misit, verax est; et ego quae audivi ab eo, haec loquor in mundo.

27. Et non cognoverunt quia Patrem ejus dicebat Deum.

28. Dixit ergo eis Jesus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso factus nihil; sed sicut docuit me Pater, haec loquor.

29. Et qui me misit, necum est, et non reliquit me solum; quia ego quae placita sunt ei, facio semper.

30. Haec illo loquente, multi crederunt in eum.

31. Dicebat ergo Jesus ad eos qui crederentur ei Judaeos: Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.

32. Et cognoscetis veritatem; et veritas liberabit vos.

33. Responderunt ei: Semen Abrahae sumus, et non nisi servimus unquam, quomodo tu dicis: Liberi eritis?

34. Respondit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, servus est peccati.

35. Servus autem non manet in domo in aeternum; filius autem manet in aeternum.

36. Si ergo vos Filiius liberaverit, vere liberi eritis.

37. Scio quia filii Abrahae estis; sed quaeritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

38. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor; et vos quae vidistis apud Patrem vestrum, facitis.

39. Responderunt, et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abrahae estis, opera Abrahae facite.

40. Nunc autem quaeritis me interficere, hominem qui veritatem vobis locutus sum, quam audivi a Deo; hoc Abraham non fecit.

41. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati; unum Patrem habemus Deum.

42. Dixit ergo eis Jesus: Si Deus Pater vester esset, diligeretis utique me. Ego enim ex Deo processi et veni, neque enim me a meipso veni, sed ille me misit.

43. Quare loquebam meam non cognoscitis? quia non potestis audire sermonem meum.

44. Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. Cum loquitur mendaciam, ex propriis loquitur, quia mendax est et pater ejus.

45. Ego autem si veritatem dico, non creditis mihi.

46. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?

47. Qui ex Deo est, verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48. Responderunt ergo Judaei, et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et daemonium habes?

49. Respondit Jesus: Ego daemonium non habeo, sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me.

50. Ego non quaero gloriam meam, est qui quaerit, et iudicat.

51. Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum.

52. Dixerunt ergo Judaei: Nunc cognovimus quia daemonium habes. Abraham mortuus est; et propheta; et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum.

53. Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est; et prophetae mortui sunt; quem teipsum facis?

54. Respondit Jesus: Si ego glorifico meipsum gloria mea nihil est; est Pater meus, qui glorificat me, et propheta; et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non ero similis vobis, mendax; sed scio eum, et sermonem ejus servo.

55. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum; et vidit, et gavisus est.

56. Dixerunt ergo Judaei ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti?

57. Dixit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.

58. Tulerunt ergo lapides, ut iacerent in eum; Jesus autem abscondit se, et exivit de templo.

CHAPITRE III.

Guerison de l'aveugle-né au jour du sabbat. Les pharisiens s'en scandalisent. Discours de Jésus aux pharisiens.

Saint Jean. IX, 1 et suivants.

1. Et praeteriens Jesus, vidit hominem caecum a nativitate:

2. Et interrogaverunt eum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic autem parentes ejus, ut caecus nasceretur?

3. Respondit Jesus: Neque hic peccavit, neque parentes ejus, sed ut manifestetur opera Dei in illo.

4. Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est; venit nox, quando nemo potest operari.

5. Quando sum in mundo, lux sum mundi.

6. Haec cum dixisset, exiit in terram, et fecit lutum ex sputo, et livit lutum super oculos ejus.

7. Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur Missus). Abiit ergo, et lavit, et venit videns.

8. Haque vicini, et qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est.

9. Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum.

10. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi ocelli?

11. Respondit: Ille homo qui dicitur Jesus, lutum fecit, et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, et lava. Et abiit, lavi, et video.

12. Et dixerunt ei: Ubi est ille? At: Nescio.

13. Adducunt autem ad phariseos, qui caecus fuerat.

14. Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Jesus, et aperuit oculos ejus.

15. Iterum ergo interrogabant eum pharisei, quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, et lavi, et video.

16. Dicebant ergo ex phariseis quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hae signa facere? Et schisma erat inter eos.

17. Dicunt ergo caeco iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

18. Non crederunt ergo Judaei de illo, qui caecus fuisset, et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat:

19. Et interrogaverunt eos, dicens: Hic est filius vester, quem vos dicitis, qui caecus natus est? Quomodo ergo nunc videt?

20. Responderunt eis parentes ejus, et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster et quia caecus natus est:

21. Quomodo autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus: ipsum interroga; scietem habet, ipse de se loquatur.

22. Haec dixerunt pharisei ejus, quoniam timebant Judaeos: jam enim conspiraverant Judaei, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret.

23. Propterea parentes ejus dixerunt: Quia scietem habet, ipsum interroga.

24. Vocaverunt ergo rursus hominem qui fuerat caecus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est.

25. Dixit ergo eis ille : Si peccator est, nescio : unum scio, quia cum cæcus essem, modo video.
26. Dixerunt ergo illi : Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos?
27. Respondit eis : Dixi vobis jam, et audistis : quid iterum vultis audire? nunquid et vos vultis discipuli ejus fieri?
28. Maledixerunt ergo ei, et dixerunt : Tu discipulus illius sis, nos autem discipuli Moysi sumus.
29. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus, hunc autem nescimus unde sit.
30. Respondit ille homo, et dixit eis : In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos.
31. Scimus autem quia peccatores Deus non audit : sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit.
32. A scholo non est auditum, quia quis aperuit oculos cæci nati.
33. Nisi hic esset a Deo, non poterat facere quiddam.
34. Responderunt, et dixerunt ei : In peccatis natus es totus, et tu nos doces? et ejecerunt eum foras.
35. Audivit Jesus, quia ejecerunt eum foras, et cum invenisset eum, dixit ei : Tu credis in Filium Dei?
36. Respondit ille, et dixit : Quis est, Domine, ut credam in eum?
37. Et dixit ei Jesus : Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est.
38. At ille ait : Credo, Domine. Et proci dens adoravit eum.
39. Et dixit Jesus : In Judicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident, videant, et qui vident, cæci fiant.
40. Et audiverunt quidam ex pharisæis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei : Numquid et nos cæci sumus?
41. Dixit eis Jesus : Si cæci essetis, non haberetis peccatum, nunc vero dicitis : Quia videmus, peccatum vestrum manet.

Saint Jean. X. 1-22.

1. Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est, et latro.
2. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.
3. Hinc ostiarus aperit, et oves vocem ejus auditur, et proprias oves vocal nominatum, et educit eas.
4. Et cum proprias oves emiseric, ante eas vadit, et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.
5. Alienam autem non sequuntur, sed fugiant ab eo, quia non noverunt vocem alienorum.
6. Hoc proverbium dixit eis Jesus : illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.
7. Dixit ergo eis iterum Jesus : Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium.
8. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones, et non audierunt eos oves.
9. Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur : et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet.
10. Fur non venit, nisi ut furetur et mactet, et perdat : ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.
11. Ego sum pastor bonus : bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.
12. Mercenarius autem, et qui non est pastor, cuius non sunt oves proprie, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit, et lupus rapit, et dispergit oves.
13. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovis.
14. Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscunt me oves :
15. Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem : et animam meam pono pro ovibus meis.
16. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili : et illas oportet me adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.
17. Propterea me diligit Pater : quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.
18. Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a meipso, et potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam : hoc mandatum accepi a Patre meo.
19. Dissensio iterum facta est inter Judæos propter sermones hos.
20. Dicebant autem multi ex ipsis : Dæmonium habet, et insanit : quid eum auditis?
21. Alii dicebant : Hæc verba non sunt dæmonium habentis : nunquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?
22. Facta sunt autem Encænna in Jerosolymis, et hiems erat.

(La suite au chapitre VI.)

CHAPITRE IV.

Gûérison de dix lépreux. Discours de Jésus sur l'avènement du royaume de Dieu.

Saint Luc. XVII, 11 et suivants.

11. Et factum est dum iret in Jerusalem, transibat per mediam Samariam et Galilæam.
12. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterant a longe.
13. Et levaverunt vocem, dicentes : Jesu, Præceptor, miserere nostri.
14. Quos ut vidit, dixit : Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt.
15. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum.
16. Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens; et hic erat Samaritanus.
17. Respondens autem Jesus, dixit : Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt?
18. Non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.
19. Et ait illi : Surge, vade; quia fides tua te salvum fecit.
20. Interrogatus autem a pharisæis : Quando venit regnum Dei? respondens eis, dixit : Non venit regnum Dei cum observatione.
21. Neque dicent : Ecce hic, aut : Ecce illic; ecce enim regnum Dei intra vos est.
22. Et ait ad discipulos suos : Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis, et non videbitis.
23. Et dicent vobis : Ecce hic, et : Ecce illic. Nolite ire, neque sectemini.
24. Nam sicut fulgur coruscans de sub celo, in ea quæ sub celo sunt, fulget; ita erit Filius hominis in die sua.
25. Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari a generatione hæc.
26. Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit et in diebus Filii hominis.
27. Edebant et bibebant, uxores ducebant, et dabantur ad nuptias, usque in diem quæ intravit Noe in arcam, et non venit diluvium, et perdidit omnes.
28. Similiter sicut factum est in diebus Loth; edebant et bibebant, emebant et vendebant, plantabant et edificabant :
29. Quia die autem exiit Loth a Sodomis, sicut ignem et sulphur de celo, et omnes perdidit.
30. Secundum hæc erit, quæ die Filii hominis revelabitur.
31. In illa hora, qui fuerit in lecto, et vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa; et qui in agro, similiter non redcat retro.
32. Memores estote uxoris Loth.
33. Quicumque quaesierit animam suam salvam facere, perdet illam, et quicumque perdidit illam, vivificabit eam.
34. Dico vobis : In illa nocte erunt duo in lecto uno; unus assumetur, et alter relinquetur.
35. Duo erunt molentes in unum; una assumetur, et altera relinquetur; duo in agro; unus assumetur, et alter relinquetur (1).
36. Respondentes dicunt illi : Ubi, Domine?
37. Qui dixit illis : Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquilæ.

CHAPITRE V.

Discours de Jésus sur la prière et sur l'humilité.

Saint Luc. XVIII, 1-14.

1. Dicebat autem et parabolan ad illos, quoniam oportet semper orare et non desicere,
2. Dicens : Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, et hominem non reverebatur.
3. Vidua autem quædam erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens : Vindica me de adversario meo.
4. Et volebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se : Etsi Deum non timeo, nec hominem revereo :
5. Tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in reissimo veniens suggillet me.
6. At autem Dominus : Audite quid judex iniquitatis dicit.
7. Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis?

(1) M. Arnauld rappelle ici le texte de saint Matthieu, xxv, 37-41, où en effet on trouve les mêmes pensées sur le même sujet, mais il convient que Jésus-Christ a parlé deux fois sur ce sujet; il est donc très-possible que Jésus-Christ ait répété deux fois les mêmes pensées.

8. Dico vobis, quia cito faciet vindictam illorum. Verumtamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?
 9. Dixit autem et ad quosdam, qui in se confidebant tanquam justi, et asperabant ceteros, parabola istam :
 10. Duo homines ascenderunt in templum, et orarent : unus pharisæus, et alter publicanus.
 11. Pharisæus stans, hæc apud se orabat : Deus, gratus ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum : raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic publicanus.
 12. Jéhoim his in sabbato; decimas de omnium que possideo.
 13. Et publicanus a longe stans, nolabat nec oculos ad celum levare; sed percutiebat pectus suam, dicens : Deus, propitius esto mihi peccatori.
 14. Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo : quia omnis qui se exalbat, humiliabitur, et qui se humiliat, exaltabitur.
(La suite au chapitre VIII.)

CHAPITRE VI.

Dédicace du temple. Discours de Jésus aux Juifs sur sa divinité.

Saint Jean. X, 22 et suivants.

- (22. Facta sunt autem Eucanias in Jerusalemis, et hiems erat.)
 23. Circumdedeunt ergo eum Judæi, et dicebant ei : Quosque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam.
 24. Respondit eis Jesus : Loquor vobis, et non creditis; opera que ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me :
 25. Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis.
 26. Sed vos non vocem meam audiant; et ego cognosco eas, et sequuntur me.
 27. Oves meæ vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea.
 28. Et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu Patris mei.
 29. Ego et Pater unum sumus.
 30. Sustulerunt ergo lapides Judæi, ut lapidarent eum.
 31. Respondit eis Jesus : Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod coram opus me lapidatis?
 32. Responderunt ei Judæi : De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemâ, et quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.
 33. Respondit eis Jesus : Nonne scriptum est in lege vestra; quia, Ego dixi : Dii estis?
 34. Respondit eis Jesus : De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemâ, et quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.
 35. Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, et non potest solvi Scriptura :
 36. Quæm Pater sanctificavit, et misit in mundum, vos dicitis : Quia blasphemus; quid dixit : Filius Dei sum.
 37. Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi.
 38. Si autem facio, et si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.
 39. Quarebat ergo eum apprehendere, et extrivit de manibus eorum.
 40. Et abiit iterum trans Jordanem, in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primum, et mansit illic.
 41. Et multi venerunt ad eum, et dicebant : Quia Joannes quidem signum fecit nullum.
 42. Omnia autem quæcumque dixit Joannes de hoc, vera erant. Et multi cederunt in eum (1).
(La suite au chapitre VIII.)

CHAPITRE VII.

Petits enfants bônis. Discours de Jésus sur la vie éternelle.

Saint Matthieu. XIX, 13 et suivants.

13. Tunc oblati sunt ei parvuli, ut menus eis imponeret, et oraret. Discipuli autem increpabant eum.
 14. Jesus vero, ait eis :

Saint Marc. X, 13-31.

13. Et offerrebat illi parvulos, ut tangeret illos; discipuli autem comminabantur offerentibus.
 14. Quos cum videret Jesus, ait :

Saint Luc. XVIII, 15-30.

15. Offerrebat autem ad illos, et tangeret; quod cum viderent discipuli, increpabant illos.

(1) M. Thoyraud commença ici le récit qui concerne la mort et la résurrection de Lazare, et l'entrecoûpe en deux endroits par les textes suivants. Je crois qu'il sera plus avantageux de ne point entrecoûper ce récit; c'est pourquoi je passe immédiatement aux textes suivants qui sont ici rassemblés par un parallèle bien marqué et bien soutenu.

Saint Matthieu. XIX.

- Sinite parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire : talium est enim regnum celorum.
 15. Et cum imposuisset eis manus, abiit inde.
 16. Et ecce unus accedens, ait illi : Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?
 17. Qui dixit ei : Quid me interrogas de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingredi, serva mandata.
 18. Dicit illi : Quæ? Jesus autem dixit : Non homicidium facies : Non adulterabis : Non facies furtum : Non falsum testimonium dices :
 19. Honora patrem tuum et matrem tuam : et Diliges proximum sicut teipsum :
 20. Dixit illi adolescens : Omnia hæc custodivi a juventute mea, quid adhuc mihi deest?
 21. Ait illi Jesus : Si vis perfectus esse, vade, vende que habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in celo, et veni, sequere me.
 22. Cum audisset autem adolescens verbum, abiit tristis; erat enim habes multas possessiones.
 23. Jesus autem dixit discipulis suis : Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum celorum.
 24. Et iterum dixit vobis : Facilis est camelum pro foramen casei transire, quam divitem intrare in regnum celorum.
 25. Auditis autem his, discipuli mirabantur valde dicentes : Quis ergo poterit salvus esse?
 26. Aspiciens autem Jesus, dixit illis : Apud homines hoc impossibile est, apud Deum autem omnia possibilia sunt.
 27. Tunc respondens Petrus, dixit ei : Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te; quid ergo erit nobis?
 28. Jesus autem dixit illis : Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis sue, sedebitis et vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.
 29. Et intuens illos Jesus, ait : Apud homines impossibile est, sed non apud Deum : omnia enim possibilia sunt apud Deum.
 30. Et cepit ei Petrus dicere : Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus te.
 31. Respondens Jesus ait : Amen dico vobis : Nemo est qui relinquere domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros, propter me et propter Evangelium,

Saint Marc. X.

- Sinite parvulos venire ad me, et non prohibueritis eos : talium enim est regnum Dei.
 15. Amen dico vobis : Quisquis non receperit regnum Dei, velut parvulus, non intrabit in illud.
 16. Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos.
 17. Et cum egressus esset in viam, procurrens quidam genua ante eum, rogabat eum : Magister bone, quid faciam ut vitam æternam percipiam?
 18. Jesus autem dixit ei : Quid me dicis bonum? nemo bonus, nisi unus Deus.
 19. Precepta nosti : Ne adulteris : Ne occidas : Ne fureris : Ne falsum testimonium dixeris : Ne fratrem feceris. Honora patrem tuum et matrem.
 20. At ille respondens, ait illi : Magister, hæc omnia observavi a juventute mea.
 21. Jesus autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei : Unum tibi deest, vade, quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in celo, et veni, sequere me.
 22. Qui contristatus in verbo, abiit morens; erat enim habens multas possessiones.
 23. Et circumspiciens Jesus, ait discipulis suis : Quam difficile qui pecuniam habent, in regnum Dei intrant!
 24. Discipuli autem obstupescerant in verbis ejus.
 25. Et Jesus rursus respondens, ait illis : Filii, quam difficile est, confidentes in pecunia, in regnum Dei intrare!
 26. Facilis est camelum pro foramen casei transire, quam divitem intrare in regnum Dei.
 27. Tunc respondens Petrus, dixit ei : Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te.
 28. Et intuens illos Jesus, ait : Apud homines impossibile est, sed non apud Deum : omnia enim possibilia sunt apud Deum.
 29. Et cepit ei Petrus dicere : Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus te.
 30. Respondens Jesus ait : Amen dico vobis : Nemo est qui relinquere domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros, propter me et propter Evangelium,

Saint Luc. XVIII.

16. Jesus autem convocans illos, dixit : Sinite paucos venire ad me, et nolite vestros eos : talium est enim regnum Dei.
 17. Amen dico vobis : Quicumque non acceperit regnum Dei, sicut puer, non intrabit in illud.
 18. Et interrogavit eum quidam princeps, dicens : Magister bone, quid facies vitam æternam possidebo?
 19. Dixit autem ei Jesus : Quid me dicis bonum? nemo bonus, nisi solus Deus.
 20. Mandata nosti : Non occides : Non moechaberis : Non furtum facies : Non falsum testimonium dices : Honora patrem tuum et matrem.
 21. Qui ait ei : Hæc omnia custodivi a juventute mea.
 22. Quo audito, Jesus ait ei : Adhuc unum tibi deest; quæcumque habes, vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in celo, et veni, sequere me.
 23. Ille ille auditis, contristatus est; quia dives erat valde.
 24. Videns autem Jesus illum tristem factum, dixit : Quam difficile, qui pecunias habent, in regnum Dei intrant!
 25. Facilis est enim camelum pro foramen casei transire, quam divitem intrare in regnum Dei.
 26. Et dixerunt qui audiebant : Et quis potest salvus fieri?
 27. Ait illis : Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum.
 28. Ait autem Petrus : Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus te.
 29. Qui dixit eis : Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios propter regnum Dei.
 30. Et non recipiat multa in hoc tempore, et in sæculo venturo vitam æternam.
(La suite au chapitre IX.)
 Deum : omnia enim possibilia sunt apud Deum.

Saint Matthieu. XIX.

29. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres aut sorores, aut patrem aut matrem, aut uxorem aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit.

30. Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

1. Simile est regnum celorum patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam.

2. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam.

3. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos.

4. Et dixit illis: Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit, dabo vobis.

5. Illi autem abierunt. Iterum exiit circa sextam et nonam horam, et fecit similitur.

6. Circa undecimam vero exiit, et invenit alios stantes, et dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi?

7. Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit: Dicit illis: Ite et vos in vineam meam.

8. Cum sero autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo: Voca operarios et redde illis mercedem, incipiens a novissimis usque ad primos.

9. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios.

10. Venientes autem et primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi; acceperunt autem et ipsi singulos denarios.

11. Et accipientes, murmuraabant adversus patrifamilias.

12. Dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei et aestus.

13. At ille respondens uni eorum, dixit: Amice, non facio tibi injuriam; nomen ex denario convenisti mecum?

14. Tolle quod tuum est, et vade; volo autem et hinc novissimo dare sicut et tibi.

15. Aut non licet mihi quod volo facere, an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?

16. Sic erant novissimi primi, et primi novissimi; multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

(La suite au chapitre IX.)

Saint Marc. X.

30. Qui non accipiat centes tantum, nunc in tempore hoc, domos, et fratres, et sorores, et filios, et matres, et filios, et agros cum persecutoribus, et in seculo futuro vitam æternam.

31. Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

(La suite au chapitre IX.)

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

Saint Matthieu. XX. 1-16.

16. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo (4).

17. Venit itaque Jesus, et invenit cum quatuor diebus in monumento habentem.

18. (Erat autem Bethania juxta Jerusalem, quasi stadiis quindocim.)

19. Multi autem ex Judæis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20. Martha ergo ut audivit, quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat.

21. Dixit ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus;

22. Sed et nunc scio, quia quæcumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus.

23. Dicit illi Jesus: Resurget frater tuus.

24. Dicit ei Martha: Sicut quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25. Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio, et vita; qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

26. Et omnis qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc?

27. At illi: Utiq; Domine; ego credidi quia tu es Christus filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.

28. Et cum hæc dixisset, abiit, et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens: Magister adest, et vocat te.

29. Illa, ut audivit, surgit cito, et venit ad eum.

30. Nondum enim venerat Jesus in castellum, sed erat adhuc in illo loco ubi occurserat ei Martha.

31. Judæi ergo qui erant cum ea in domo, et consolabantur eam, cum vidissent Mariam, quia cito surrexit et exiit, secuti sunt eam, dicentes: Quia vadit ad monumentum ut ploret ibi.

32. Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, et dicit ei: Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.

33. Jesus ergo, ut vidit eam plorantem, et Judæos qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, et turbavit seipsum.

34. Et dixit: Ubi posuistis eum? Dicitur ei: Domine, veni et vide.

35. Et lacrymans dicit Jesus.

36. Dixerunt ergo Judæi: Ecce quomodo amabat eum.

37. Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos caeci nati, facere ut hic non moreretur?

38. Jesus ergo rursus fremens in semetipso, venit ad monumentum; erat autem spelunca, et lapis superpositus erat ei.

39. At Jesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror ejus qui mortuus fuerat: Domine, jam factus, quatuordecim annis est enim.

40. Dicit ei Jesus: Nonne dixi tibi, quoniam si crederis, videbis gloriam Dei?

41. Tulerunt ergo lapidem: Jesus autem, elevatis sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago tibi, quoniam audisti me.

42. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter quomodo qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti.

43. Hæc cum dixisset, vocem magna clamavit: Lazare, veni foras.

44. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes et manus inpositis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus: Solvite eum, et mitte abire.

45. Multi ergo ex Judæis, qui venerant ad Mariam et Martham, et viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.

46. Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisæos, et dixerunt eis quæ fecit Jesus, quia hic homo multa signa facit?

47. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, et venient Romani, et tollent nostrum locum et gentem.

48. Unus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis: Vos hescitis quidquam.

49. Nec cogitatis quid expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat.

50. Hoc autem a semetipso non dixit, sed cum esset pontifex anni illius, prophetauit quod Jesus moriturus erat pro gente.

51. Et non tantum pro gente, sed et filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum.

52. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

53. Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem quæ dicitur Ephraim, et ibi morabatur cum discipulis suis.

54. Proximum autem erat Pascha Judæorum, et ascenderunt multi Jerosolymam de regione ante Pascha, ut sanctificarent seipso.

[1] Ces seize premiers versets sont ceux que M. Thoynard a détachés de la suite de ce récit, auquel je les joins comme le texte le présente.

56. Querrebant ergo Jesum, et colloquebantur ad invicem, in templo stantes : Quid putatis, quia non venit ad diem festum ? Dederant autem pontifices et pharisæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.
(La suite au chapitre XIII.)

CHAPITRE IX.

Jésus annonce sa passion, et répond à la demande des enfants de Zébédée.

Saint Matthieu. XX.
17-28.

17. Et ascendens Jesus Jerosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretorum, et ait illis :

18. Ecce ascendimus Jerosolymam, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et scribis, et condemnabitur eum morte.

19. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum, et crucigendum, et tertio die resurget.

20. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebédæi cum filiis suis adorans, et petens aliquid ab eo.

21. Qui dixit ei : Quid vis ? Ait illi : Dic ut sedent

Saint Matthieu. XX.

hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram, in regno tuo.

22. Respondens autem Jesus, dixit : Nescitis quid petatis (1). Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum ? Dicunt ei : Possumus.

23. Ait illis : Calicem quidem meum bibetis : sedere autem ad dexteram meam vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo.

24. Et audientes decem, indignati sunt de Jacobo fratre suo.

25. Jesus autem vocavit eos ad se, et ait : Scitis quia principes gentium dominantur eorum, et qui majores sunt, potestatem exercent in eos.

26. Non ita erit inter vos : sed quicumque voluerit inter vos major fieri, sive minister.

27. Et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus.

28. Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam redemptionem pro multis.
(La suite au chapitre XII.)

43. Non ita est autem in vobis : sed quicumque voluerit fieri major, erit vester minister :
44. Et quicumque voluerit in vobis primus esse, erit omnium servus.
45. Nam et Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret, et daret animam suam redemptionem pro multis.
46. Et veniunt Jericho.....
(La suite au chapitre XII.)

Saint Marc. X.
32-46.

32. Erant autem in via ascendentes Jerosolymam, et stupebant, et sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, cepit illis dicere quæ essent ei evenitura.

33. Quia ecce ascendimus Jerosolymam, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et scribis, et senatoribus, et damnabitur eum morte, et tradent eum gentibus.

34. Et illudent ei, et conspuent eum, et flagellabunt eum, et interficient eum, et tertio die resurget.

Saint Marc. X.

33. Et accedunt ad eum Jacobus et Joannes filii Zebédæi, dicentes : Magister, volumus, ut quodcumque petierimus, facias nobis.

36. At ille dixit eis : Quid vultis ut faciam vobis ?

37. Et dixerunt : Da nobis ut unus ad dexteram tuam, et alius ad sinistram tuam, sedeamus in gloria tua.

38. Jesus autem ait eis : Nescitis quid petatis (1). Potestis bibere calicem quem ego bibo, aut baptismum quo ego baptizor, baptizari ?

39. At illi dixerunt ei : Possumus. Jesus autem ait eis : Calicem quidem quem ego bibo, bibetis, et baptismum quo ego baptizor, baptizabimini :

40. Sedere autem ad dexteram meam vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.

41. Et audientes decem, ceperunt indignari de Jacobo et Joanne.

42. Jesus autem vocans eos, ait illis : Scitis quia hi qui videntur principari gentibus, dominantur eis, et principes eorum potestatem habent ipsorum.

Saint Luc. XVIII.
31-34.

31. Assumpsit autem Jesus duodecim, et ait illis : Ecce ascendimus Jerosolymam, et consummabuntur omnia quæ scripta sunt per prophetas de Filio hominis.

32. Tradetur enim gentibus, et illudetur, et flagellabitur et conspuetur.

33. Et postquam flagellaverit, occidetur eum, et tertio die resurget.

34. Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istud absconditum ab eis, et non intellegebant quæ dicebantur.
(La suite au chap. xviii.)

CHAPITRE X.

Avouglé guéri par Jésus-Christ près de Jéricho.

Saint Luc. XVIII, 35 et suivants.

35. Factum est autem, cum appropinquasset Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans.

36. Et cum audiret turbam præterantem, interrogabat quid hoc esset.

37. Dixerunt autem ei quod Jesus Nazareus transiret.

38. Et clamavit, dicens : Jesu, fili David, miserere mei.

39. Et qui præibat, increpabat eum ut taceret : ipse vero multo magis clamabat : Fili David, miserere mei !

40. Etians autem Jesus, jussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum,

41. Dicens : Quid tibi vis faciam ? At ille dixit : Domine, ut videam.

42. Et Jesus dixit illi : Respice : fides tua te salvum fecit.

43. Et confestim vidit, et sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis plebs, ut vidit, dedit laudem Deo (1).

CHAPITRE XI.

Conversion de Zachée, Discours de Jésus sur le royaume de Dieu.

Saint Luc. XIX, 1-28.

1. Et ingressus, perambulabat Jericho.

2. Et ecce vir nomine Zachæus, et hi principes erat publicanorum, et ipse divites.

3. Et querebat videre Jesum, quia esset, et non poterat pro turba quia statura pusillus erat.

4. Et præcurrens ascendit in arborem sycomorun, ut videret eum, quia inde erat transiturus.

5. Et cum venisset ad locum, suscipiens Jesus, vidit illum, et dixit ad eum : Zachæe, festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere.

6. Et festinans descendit, et excepit illum gaudens.

7. Et omni viderent omnes, murmurabant, dicentes, quod ad hominem peccatorem diversisset.

8. Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum : Ecce dimidium honorum meorum, Domine, do pauperibus : et si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum.

9. Ait Jesus ad eum : Quia hodie salus domui huic facta est : eo quod et ipse filius sit Abrahæ.

10. Veni enim Filius hominis querere et salvum facere quod perierat.

11. Hæc illis audientibus, adjiciens dixit parabolam, eo quod esset prope Jerusaleam, et quia existimarent quod confestim regnum Dei manifestaretur.

12. Dixit ergo : Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, et reverti.

13. Vocatis autem decem servis suis, dedit eis decem mnas, et ait ad illos : Negotiamini dum venio.

14. Gressus autem ego oderant eum, et miserunt legationem post illum, dicentes : Nolumus hunc regnare super nos.

15. Et factum est ut rediret accepto regno, et jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatus esset.

16. Venit primus, dicens : Domine mna tua decem mnas acquisivi.

17. Et ait illi : Euge, bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens super decem civitates.

18. Et alter venit dicens : Domine, mna tua fecit quique mnas.

19. Et huic ait : Et tu esio super quique civitates.

20. Et alter venit, dicens : Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario.

21. Timui enim te, quia homo austerus es : tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti.

22. Dicit ei : De ore tuo te judico, serve nequam : sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi.

23. Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris ulique exegissem illam ?

24. Et astantibus dixit : Auferite ab illo mnas, et date illi qui decem mnas habet.

(1) M. Arnauld confond la guérison de cet aveugle avec la guérison de celui dont parle saint Marc, et des deux dont parle saint Matthieu. Le texte de saint Luc donne lieu de les distinguer en ce qu'il met la guérison de celui-ci lorsque Jésus approchait de Jéricho, et avant qu'il y eût ; et au lieu que Jésus sortait de cette ville lorsqu'il guérit les deux aveugles marqués par saint Matthieu, l'un desquels était celui dont parle saint Marc.

(1) Selon saint Matthieu, c'est la mère qui s'approche et qui demande pour ses fils ; selon saint Marc, ce sont les fils qui s'approchent eux-mêmes et qui demandent ; mais selon saint Matthieu et selon saint Marc, c'est à eux seuls que Jésus répond : Nescitis quid petatis. Ils s'étaient approchés avec leur mère, et c'est par sa bouche qu'ils avaient fait leur demande.

25. Et dixerunt ei : Domine, habet decem minas.
 26. Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur et abundabit : ab eo autem qui non habet, et quod habet, auferetur ab eo.
 27. Verumtamen inimicos meos illos, qui noluerunt me regere super se, adducite huc, et interficite ante me.
 28. Et illi dictis, praecedebant ascendens Jerosolymam.
(La suite au chapitre XIV.)

CHAPITRE XII.

Deux aveugles guéris par Jésus sortant de Jéricho.

- Saint Matthieu. XX, 29 et suivants.*
 29. Et egredientibus illis ab Jericho, secuta est eum turba multa.
 30. Et ecce duo caeci sedentes secus viam, audierunt quia Jesus transiret, et clamaverunt dicentes : Domine, miserere nostri, fili David.
 31. Turba autem increpabat eos ut tacerent : et illi magis clamabant, dicentes : Domine, miserere nostri, fili David.
 32. Et stetit Jesus, et vocavit eos, et ait : Quid vultis ut faciam vobis ?
 33. Dicunt illi : Domine, ut aperiantur oculi nostri.
 34. Misertus autem eorum Jesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, et secuti sunt eum (1).
(La suite au chapitre XIV.)
 52. Jesus autem ait illi : Vade, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum in via (1).
(La suite au chapitre XIV.)

CHAPITRE XIII.

Marie partum se pieds de Jésus.

- Saint Matthieu. XXVI, 6-13.*
 6. Cum autem Jesus esset in Bethania, in domo Simonis leprosi.
 7. Accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbens.
 8. Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes : Ut quid perditio haec ?
 9. Potuit enim istud vendamur multo, et dari pauperibus.
 10. Sciens autem Jesus, dicit illis : Quid molestis estis huic mulieri ? opus enim bonum operata est in me.
 11. Nam semper pauperes habebis vobiscum : me autem non semper habebis.
 12. Mittens enim haec unguentum in corpus meum, ut sepeliendum me fecit.
Saint Marc. XIV, 3-9.
 3. Et cum esset Bethaniae, in domo Simonis leprosi, et recumbere, venit illi mulier habens alabastrum unguenti nardi speciosi, et fracto alabastrum, effudit super caput eius.
 4. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos, et dicentes : Ut quid perditio ista unguenti facta est ?
 5. Poterat enim unguentum istud vendamur plus quam trecentis denariis, et dari pauperibus.
 6. Jesus autem dixit : Sinite eam : quid illi molestis estis ? Bonum opus operata est in me.
 7. Semper enim pauperes habebis vobiscum, et cum volueritis, potestis il-

(1) Saint Matthieu parle de deux aveugles ; saint Marc ne parle que d'un seul ; mais comme l'auteur de ce texte de saint Matthieu, et de certain qui citent dans saint Marc, était Paul des deux marqué par saint Matthieu, (cf. nos notes sur saint Marc.)

- Saint Matthieu. XXVI.*
 13. Amen dico vobis, ubicumque predicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur quod haec vobis fecerunt in memoriae eius (1).
(La suite au chapitre 1er de la VIe partie.)
Saint Marc. XIV.
 8. Quod habuit haec, fecit : prevenit ungeret corpus meum in sepulchrum.
 9. Amen dico vobis : Ubiicumque predicatum fuerit Evangelium istud, in universo mundo, et quod fecit haec, narrabitur in memoriae eius (1).
(La suite au chapitre 1er de la VIe partie.)
Saint Jean. XII.
 7. Dixit ergo Jesus : Sinite illam, ut in diem sepulture meae servet illud.
 8. Pauperes enim semper habebis vobiscum, me autem non semper habebis.
 9. Cognovit ergo turba, et dicebant quod haec fecerat in memoriae eius.
 10. Cogitaverunt autem principes sacerdotum, et et Lazarum interficere, et Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis.
 11. Qui multi propter illum abibant ex Judaeis, et credebant in Jesum.

* CHAPITRE XIV.

Entrée de Jésus dans Jérusalem : le pleure sur cette ville.

- Saint Matthieu. * XXI, 1-9.*
 1. Et cum appropinquasset Jerosolymam, et venisset Bethphage, ad montem Oliveti : tunc Jesus misit duos discipulos,
 2. Dicens eis : Ite in castellum quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatum, et pum cum eo : solvite illum, et adducite mihi.
 3. Et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet : et confestim dimittet eos.
 4. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem : 5. Dicite filius Sion : Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et in pulum filium subjugalis.
 6. Eantes autem discipuli fecerunt sicut praecepit illis Jesus.
 7. Et adduxerunt asinam et pulum, et imposuerunt super eos vestimenta sua, et cum desuper sedere fecerunt.
 8. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via : alii autem frondes cedebant.
Saint Marc. XI, 1-10.
 1. Et cum appropinquasset ad Bethphage, et ad montem Oliveti, misit duos discipulos suos,
 2. Et ait illis : Ite in castellum quod contra vos est : et statim invenietis pulum alligatum, et pum cum eo : solvite illum, et adducite.
 3. Et si quis vobis dixerit : Quid facitis ? dicite, quia Dominus necessarius est : et continuo illum dimittet hunc.
 4. Et adhaerentes, invenerunt pulum alligatum ante januam foris in bivio, et solvunt eum.
 5. Et quidam de illis stantibus dicebant illis : Quid facitis solventes pulum ?
 6. Qui dixerunt eis, sicut praecepit illis Jesus, et dimiserunt eis.
 7. Et adduxerunt pulum ad Jesum, et imposuit illi vestimenta sua, et sedit super eum.
 8. Multi autem vestimenta sua straverunt in via : alii autem frondes cedebant.
Saint Luc. XIX, 29 et suivants.
 29. Et factum est, cum appropinquasset ad Bethphage et Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliveti, misit duos discipulos suos,
 30. Dicens : Ite in castellum quod contra vos est : in quod introeuntes, invenietis pulum asinum alligatum, qui nemo unquam hominum sedit : solvite illum, et adducite.
 31. Et si quis vobis interrogaverit : Quare solvitis sic dictis ei : Quia Dominus operans ejus desiderat.
 32. Adhaerent autem illi, et invenerunt sicut dixit illis, stantem pulum.
 33. Solventibus autem illis pulum, dixerunt domini ejus ad illos : Quid solvitis pulum ?
 34. At illi dixerunt : Quia Dominus unus necessarius habebat.
 35. Et dixerunt illum ad Jesum. Et iactantes vestimenta sua supra pulum, imposuerunt Jesum.
 36. Fante autem illo, substernebant vestimenta sua in via.
 37. Testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo, et haec fecerunt ei.
 38. Propterea et obviam venit ei turba, quae audierunt quod fecerat haec.
 39. Fante autem illo, substernebant vestimenta sua in via.
 40. Pharisei, ergo dicebant ad semet-

(1) Le parallèle et l'enchaînement du texte de saint Jean obligent de rappeler ici ces deux textes de saint Matthieu et de saint Marc, qui ont ainsi rapporté plus loin par occasion le fait dont saint Jean marque ici le temps.

<i>S. Matthieu. XXI.</i>	<i>Saint Marc. XI.</i>	<i>Saint Luc. XIX.</i>	<i>Saint Jean. XII.</i>
alii autem cedebant ramos de arboribus, et sternebant in via.	bant de arboribus, et sternebant in via.	37. Et cum appropinquaret jam ad descensum montis Oliveti, coperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes, laudare Deum voce magna super omnibus quos viderant virtuosus.	ipsis: Videtis quia nihil proficiunt? ecce mandus tolus post eum abiit.
9. Turbae autem quae praecedebat et sequebatur, clamabant, dicentes: Hosanna filio David: benedictus qui venit in nomine Domini: hosanna in altis-simis.	9. Et qui praecedebant, et qui sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna: 10. Benedictus qui venit in nomine Domini: benedictum quod venit regnum patris nostri David: hosanna in excelsis.	38. Dicentes: Benedictus qui venit Rex in nomine Domini: pax in caelo, et gloria in excelsis.	(<i>La suite au chapitre XVI.</i>)
(<i>La suite au chapitre suivant.</i>)	(<i>La suite au chapitre suivant.</i>)	39. Et quidam phariseorum de turbis discerunt ad illum: Magister, increpa discipulos tuos.	
40. Quibus ipse ait: Dico vobis, quia si tacuerint, lapides clamabunt.	41. Et ut appropinquaret, videns civitatem, flevit super illam, dicens: 42. Quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quae ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.	40. Quibus ipse ait: Dico vobis, quia si tacuerint, lapides clamabunt.	
43. Quia venit dies in te, et circumdabunt te inimici tui vallo, et circumdabunt te, et coangustabunt te, et undique.	44. Et ad terram prosterent te, et filios tuos qui in te sunt, et non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae.	41. Et ut introivit Jerosolymam in templum. 42. Dicit illi: Magister, increpa discipulos tuos.	
(<i>La suite au chapitre XVII.</i>)			

CHAPITRE XV.

Jésus entre dans le temple; il y reçoit l'hommage des enfants.

<i>Saint Matthieu. XXI. 40-46.</i>	<i>Saint Marc. XI. 41.</i>
40. Et cum intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic?	41. Et introivit Jerosolymam in templum.
41. Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilæe.	(<i>La suite au chapitre XVII.</i>)
42. Et intravit in templum Dei. . . . (1)	
43. Et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo, et sanavit eos.	
44. Videntes autem principes sacerdotum et scribae, mirabilia quae fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes: Hosanna filio David, indignati sunt.	
46. Et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis: utique. Nunquam legitis: Quia ex ore infantium et lactentium perfectiis laudem?	
(<i>La suite au chapitre XVII.</i>)	

CHAPITRE XVI.

Quelques gentile viennent à Jésus. Discours de Jésus sur sa mort prochaine.

<i>Saint Jean. XII. 20 et suivants.</i>
20. Erant autem quidam gentiles, ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo.
21. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilæe, et rogabant eum, dicentes: Domine, volumus Jesum videre.
22. Venit Philippus, et dicit Andron: Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu.
23. Jesus autem respondit eis, dicens: Venit hora ut clarificetur Filius hominis.
24. Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum afferit.
25. Qui amat animam suam, perdet eam, et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.
26. Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi ego sum, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

(1) M. Arnault, s'attachant ici au texte de saint Matthieu, rapporte à ce jour l'action de Jésus-Christ qui chasse les marchands du temple. Saint Marc rapporte expressément ce fait au lendemain. Saint Luc parle du même fait sans en déterminer le jour. M. Theysard suppose que cela arriva deux fois; il place donc ici le récit de saint Matthieu et celui de saint Luc, réservant pour la suite le récit de saint Marc. Le P. Amelote pense que cela n'arriva qu'un second jour, et il y renvoie le récit de saint Matthieu, et celui de saint Luc. On peut soupçonner que le difficile vient ici de quelque méprise de copiste. Il pourrait être que saint Matthieu ayant dit ici simplement: *Et introivit Jesus in templum Dei*; et qu'ensuite ayant répété après le v. 19 les mêmes paroles avec le récit dont il s'agit, les copistes confondant ces deux expressions semblables, aient-raisons transporté le récit.

27. Nunc anima mea turbata est: et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora: sed propterea veni in horam hanc.	28. Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de caelo: Et clarificavi, et iterum clarificabo.	29. Turba ergo quae stabat et audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ad locutus est.	30. Respondit Jesus, et dixit: Non propter me hæc vox venit, sed propter vos.	31. Nunc judicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.	32. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.	33. (Hæc autem dicebat, significans quia morte esset mortuus.)	34. Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege; quia Christus manet in æternum, et quomodo in dieis: oportet exaltari Filium hominis? quis est iste Filius hominis?	35. Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum lumen in vobis est: ambulante dum lucem habetis, ut non vos tenebris comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat.	36. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc locutus est Jesus, et abiit, et abscondit se ab eis.	37. Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum:	38. Ut sermo Isaie prophete impletur, quem dixit: Domine, quis credidit aus-ditiis nostro? et brachium Domini cui revelatum est?	39. Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaïas: 40. Excæcavit oculos eorum, et induravi cor eorum, ut non viderent oculis, et non intelligant corde, et convertantur, et sanent eos.	41. Hæc dixit Isaïas, quando vidit gloriam ejus, et locutus est de eo.	42. Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter phariseos non crediderunt, et ex synagoga non egerunt.	43. Discesserunt enim gloriam hominum, magis quam gloriam Dei.	44. Jesus autem clamavit et dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me.	45. Et qui videt me, videt eum qui misit me.	46. Ego lux in mundum veni, et omnis qui credit in me, in tenebris non maneat.	47. Et si quis audierit verba mea, et non custodierit, ego non judico eum: non enim veni ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum.	48. Qui spernit me, et non accipit verba mea, habet qui judicat eum: sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo die.	49. Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, et quid loquar.	50. Et scio quia mandatum ejus vias æternæ est: quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.	(<i>La suite au chapitre III de la VIIe partie.</i>)
---	--	---	---	---	---	--	--	---	---	---	--	--	--	---	--	---	--	--	---	---	--	--	---

CHAPITRE XVII.

Jésus maudit un figurer, et chasse du temple les vendeurs.

<i>Saint Matthieu. XXI. 47-49.</i>	<i>Saint Marc. XI. 41-44.</i>
47. Et relictis illis, abiit foras extra civitatem, in Bethaniam, ibique mansit.	41. . . . Et circumspexit omnibus, cum jam vespera esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.
48. Mans autem revertens in civitatem, esurivit.	42. Et alia die, cum exiret a Bethania, esurivit.
49. Et videns fici arborem unam secus viam, venit ad eam, et nihil invenit in ea, nisi folia tantum, et ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in semperniternum. Et arsefacta est continuo ficulnea.	43. Cumque vidisset a longe ficum habentem folia, venit si quid forte inveniret in ea: et cum venisset ad eam, nihil invenit præter folia: non enim erat tempus ficorum.
44. Et respondens, dixit ei: Jam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant discipuli ejus.	44. Et ingressus in templum, cepit ejicere vendentes in illo, et ementes.
<i>Saint Matthieu. XXI. 42 et 43.</i>	<i>Saint Luc. XIX. 45 et suivants.</i>
42. Et intravit Jesus in templum Dei, et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.	45. Et ingressus in templum, cepit ejicere vendentes et ementes in templo, et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.
43. Et dixit eis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur: ut quisquam transferret vas tuum de templo.	46. Dicens illis: Scriptum est: Quia domus mea domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum.
	47. Et erat docens quotidie in templo: principes

Saint Matthieu. XXI.

vos autem fecistis illam speluncam latronum : *(La suite ci-dessus au chapitre XV.)*

18. Quo audito, principes sacerdotum et scribae querebant quomodo eum perderent : timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrinam eius.

19. Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate.

Saint Marc. XI.

17. Et docebat dicens eis : Nonne scriptum est : Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus? vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18. Quo audito, principes sacerdotum et scribae querebant quomodo eum perderent : timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrinam eius. *(La suite au chap. XIX.)*

Saint Luc. XIX.

autem sacerdotum et scribae, et principes plebis, querebant illum perdere.

48. Et non inveniabant quid facerent illi : omnis enim populus suspensus erat, audiens illum. *(La suite au chap. XIX.)*

CHAPITRE XVIII.

Discours de Jésus sur la foi et sur la prière.

Saint Matthieu. XXI, 20-22.

20. Et videntes discipuli ficulneam arfactam, mirati sunt, dicentes : Quomodo continuo aruit?

21. Respondens autem Jesus, ait eis : Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hesitaveritis, non solum de ficulneis factis, sed et si monti huc dixeritis : Tolle (1), et jacta te in mari, fiet.

22. Et omnia quaecumque petieritis in oratione, credentes, accipietis. *(La suite au chapitre autem.)*

24. Propterea dico vobis, omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis, et venient vobis.

25. Et cum stabis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem; et tu Patet vester qui in collis est, dimittit vobis peccata vestra, nec Patet vester, qui in collis est, dimittit vobis peccata vestra.

Saint Marc. XI, 20-26.

20. Et cum mane transiret, viderunt ficum aridam factam a radicibus.

21. Et recordatus Petrus, dixit ei : Rabbi, ecce ficus, qui malodixisti, aruit, et fedit in ea torcular, et edificavit terram, et locavit eam agricolis, et perlegit eam agricolis, et peregre profectus est.

22. Et respondens Jesus, ait illis : Habete fidem Dei.

23. Amen dico vobis, quia quicumque dixerit huc monti : Tolle (1) et mittere in mare, et non hesitaverit in corde suo, sed crediderit quia quodcumque dixerit, fiat, fiet et.

24. Amen dico vobis, omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis, et venient vobis.

CHAPITRE XIX.

Jésus interrogé par les Juifs sur son autorité, leur répond.

Saint Matthieu. XXI, 23 et suivants.

23. Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum doctores principes sacerdotum, et seniores populi, dicentes : In qua potestate haec facis? et cui tibi dedit hanc potestatem? 24. Respondens Jesus, dixit eis : Interrogabo vos et ego unum sermoneum : quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua potestate haec facio.

25. Baptismus Joannis unde erat? et coelo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, dicentes : 26. Si dixerimus, ex coelo, dicit nobis : Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam : omnes enim habebant Joannem sicut prophetam.

27. Et respondens Jesus, dixerunt : Nescimus. At illis et ipse : Nec ego dico vobis in qua potestate haec facio.

28. Quid autem vobis vi-

Saint Marc. XI, 27 et suivants.

27. Et veniant rursus Jerosolymam; et cum ambularet in templo, accesserunt ad eum summi sacerdotum, et scribae, et seniores, cum senioribus.

28. Et dixerunt ei : In qua potestate haec facis? et quis dedit tibi hanc potestatem, ut ista facias?

29. Jesus autem respondens, ait illis : Interrogabo vos et ego unum verbum, et respondeat mihi, et dicam vobis in qua potestate haec facio.

30. Baptismus Joannis de coelo erat, an ex hominibus? Respondete mihi.

31. At illi cogitabant inter se, dicentes : Si dixerimus, De coelo, dicit : Quare ergo non credidistis ei?

32. Si dixerimus, ex hominibus, timemus populum, omnes enim habebant Joannem, qui vere propheta esset.

33. Et respondentes dixerunt Jesu : Nescimus. Et

Saint Luc. XX, 4-19.

4. Et factum est in una diebus, docens illo populum in templo, et evangelizante, convenerunt principes sacerdotum et scribae cum senioribus.

5. At illi dicentes ad illum : Dic nobis in qua potestate haec facis? aut, quis est qui dedit tibi hanc potestatem?

6. Respondens autem Jesus, dixit ad illos : Interrogabo vos et ego unum verbum. Respondete mihi.

7. Baptismus Joannis de coelo erat, an ex hominibus? Quare ergo non credidistis illi?

8. Si autem dixerimus, ex hominibus, plebs universa lapidabit nos : cordi autem enim Joannem prophetam esse.

9. Et respondens se nescire, ut esset.

Saint Matthieu. XXI.

detur? Homo quidem habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit : Fili, vade hodie, operare in vinea mea.

19. Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea accessit ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait : Eo, domine; et non ibi.

31. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei : Primus. Dicit illis Jesus : Amen dico vobis, quia publicani et meretrices praecedent vos in regnum Dei.

32. Venit enim ad vos Joannes in via justitiae, et non credidistis ei, publicani autem et meretrices crediderunt ei; vos autem videntes, nec poenitentiam habuistis poenite, ut crederetis ei.

33. Aliam parabolam audite : Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepe circumdedit ei, et fedit in ea torcular, et edificavit terram, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est.

34. Cum autem tempus fructuum appropinquaret, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus.

35. Et agricole, apprehensis servis ejus, alium occiderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt.

36. Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter.

37. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicentes : Verobuntur filium meum.

38. Agricole autem videntes filium, dixerunt inter se : Hic est haeres; et perire, occidamus eum, vel debimus hereditatem ejus.

39. Et apprehensum eum occiderunt extra vineam, et occiderunt.

40. Cum ergo venerit dominus vineae, quid faciet agricolis illis?

41. Ait illi : Malos malos perdet, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.

42. Dicit illis Jesus : Nunquam legitis in Scripturis : Lapidem quem reprobarunt edificantes, hic factus est in caput anguli; a Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris?

43. Ideo dico vobis, qui auferet a vobis regnum Dei, et dabitur genti factum ejus.

44. Et qui occiderit senem lapidem istum, confringetur; super quem vero occiderit, conteret eum.

45. Et cum audissent

Saint Marc. XI.

respondens Jesus, ait illis : Neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam. *(La suite plus loin.)*

19. Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea accessit ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait : Eo, domine; et non ibi.

31. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei : Primus. Dicit illis Jesus : Amen dico vobis, quia publicani et meretrices praecedent vos in regnum Dei.

32. Venit enim ad vos Joannes in via justitiae, et non credidistis ei, publicani autem et meretrices crediderunt ei; vos autem videntes, nec poenitentiam habuistis poenite, ut crederetis ei.

33. Aliam parabolam audite : Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepe circumdedit ei, et fedit in ea torcular, et edificavit terram, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est.

34. Cum autem tempus fructuum appropinquaret, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus.

35. Et agricole, apprehensis servis ejus, alium occiderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt.

36. Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter.

37. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicentes : Verobuntur filium meum.

38. Agricole autem videntes filium, dixerunt inter se : Hic est haeres; et perire, occidamus eum, vel debimus hereditatem ejus.

39. Et apprehensum eum occiderunt extra vineam, et occiderunt.

40. Cum ergo venerit dominus vineae, quid faciet agricolis illis?

41. Ait illi : Malos malos perdet, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.

42. Dicit illis Jesus : Nunquam legitis in Scripturis : Lapidem quem reprobarunt edificantes, hic factus est in caput anguli; a Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris?

43. Ideo dico vobis, qui auferet a vobis regnum Dei, et dabitur genti factum ejus.

44. Et qui occiderit senem lapidem istum, confringetur; super quem vero occiderit, conteret eum.

45. Et cum audissent

Saint Luc. XX.

8. Et Jesus ait illis : Neque ego dico vobis in qua potestate haec facio. *(La suite plus loin.)*

19. Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea accessit ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait : Eo, domine; et non ibi.

31. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei : Primus. Dicit illis Jesus : Amen dico vobis, quia publicani et meretrices praecedent vos in regnum Dei.

32. Venit enim ad vos Joannes in via justitiae, et non credidistis ei, publicani autem et meretrices crediderunt ei; vos autem videntes, nec poenitentiam habuistis poenite, ut crederetis ei.

33. Aliam parabolam audite : Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepe circumdedit ei, et fedit in ea torcular, et edificavit terram, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est.

34. Cum autem tempus fructuum appropinquaret, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus.

35. Et agricole, apprehensis servis ejus, alium occiderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt.

36. Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter.

37. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicentes : Verobuntur filium meum.

38. Agricole autem videntes filium, dixerunt inter se : Hic est haeres; et perire, occidamus eum, vel debimus hereditatem ejus.

39. Et apprehensum eum occiderunt extra vineam, et occiderunt.

40. Cum ergo venerit dominus vineae, quid faciet agricolis illis?

41. Ait illi : Malos malos perdet, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.

42. Dicit illis Jesus : Nunquam legitis in Scripturis : Lapidem quem reprobarunt edificantes, hic factus est in caput anguli; a Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris?

43. Ideo dico vobis, qui auferet a vobis regnum Dei, et dabitur genti factum ejus.

44. Et qui occiderit senem lapidem istum, confringetur; super quem vero occiderit, conteret eum.

45. Et cum audissent

(1) Le sens du grec dans les deux textes est également *Tollere*; et c'est bien le sens qu'exige la phrase; d'où il suit que *Tolle* est traîner/abaisser une fauce de coq.

Saint Matthieu. XXI.

principes sacerdotum et pharisei parabolas ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret.
46. Et querentes eum tenere, timuerunt turbas; quoniam sicut prophetam eum habebant.

Saint Matthieu. XXII. 1-14.

1. Et respondens Jesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens:
2. Simile factum est regnum colorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.
3. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolabant venire.
4. Horum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi; tauri mei, et alluvia occisa sunt, et omnia parata, venite ad nuptias.
5. Illi autem neglexerunt; et abierunt alii in villam suam, alii vero ad negotiationem suam.
6. Reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumelias affectos occiderunt.
7. Rex autem, cum audisset, iratus est; et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit.
8. Tunc ait servis suis: Nuptie quidem paratae sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni.
9. Itaque ergo ad exitum villam, et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias.
10. Et egressi serri ejus in viam, congregaverunt omnes quos invenerunt, malos et bonos, et implete sunt nuptie discentibus.
11. Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.
12. Et ait illi: Amice, quomodo haec intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.
13. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus ejus, mitte eum in tenebras exteriores; ibi erit fletus, et stridor dentium.
14. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

CHAPITRE XX.

Jesus tenté par les hérédians, par les sadducéens, et par les pharisiens.

Saint Matthieu. XXII. 45 et suivants.

45. Tunc abeuntes pharisei, consilium interunt ut epererent eum in sermone.

46. Et mittunt ad discipulos suos cum herodianis, dicentes Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo; non enim respicis personas hominum.

47. Dic ergo nobis quid tibi videtur: Licet censum dare Caesari, an non?

48. Cogitavit autem Jesus neccitiam eorum, et ait: Quid me tentatis, hypocrite?

49. Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium.

20. Et ait illi Jesus: Cujus est imago haec, et superscriptio?

21. Dicit ei: Caesaris. Tunc ait illis: Reddite ergo que sunt Caesaris, Caesari, et que sunt Dei, Deo.

22. Et audientes mirati sunt, et relicto eo, abierunt.

23. In illo die accesserunt ad eum sadducei, qui dicunt non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum.

24. Dicitur: Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit, non habens

Saint Marc. XII. 13-37.

13. Et mittunt ad eum quosdam ex phariseis et herodianis, ut eum caperent in verbo.

14. Qui venientes, dicunt ei: Magister, scimus quia verax es, et non curas quemquam; nec enim vides in facie hominum, sed in veritate viam Dei doces; licet dari tributum Caesari, an non dabimus?

15. Qui sciens versutiam illorum, ait illis: Quid me tentatis? afferite mihi denarium, ut videam.

16. At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cujus est imago haec, et inscriptio? Dicunt ei: Caesaris.

17. Respondens autem Jesus dixit illis: Reddite igitur que sunt Caesaris, Caesari, et que sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.

18. Et venerunt ad eum sadducei, qui dicunt resurrectionem non esse, et interrogabant eum, dicentes:

19. Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cuius frater mortuus fuerit, et dimiserit uxorem, et filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipsius, et resuscitet seminem fratris sui.

20. Et observantes miserunt insidiatores, qui se justos simularent, ut caperent eum in sermone, ut traderent illum principibus, et potestati praesidis.

21. Et interrogaverunt eum, dicentes: Magister, scimus quia recte dicis et doces, et non accipis per seculum mortuorum, sed vivientium.

22. Licet nobis tributum dare Caesari, an non?

23. Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis? Oportet mihi denarium, et inscriptionem? Respondentes, dixerunt ei: Caesaris.

24. Et ait illis: Reddite ergo que sunt Caesaris, Caesari, et que sunt Dei, Deo.

25. Et non poterunt verbum ejus reprehendere: et mirati in seipso tacuerunt.

26. Accesserunt autem quidam sadduceorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum.

27. Dicitur: Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alienus mortuus fuo-

Saint Luc. XX. 20-44.

20. Et observantes miserunt insidiatores, qui se justos simularent, ut caperent eum in sermone, ut traderent illum principibus, et potestati praesidis.

21. Et interrogaverunt eum, dicentes: Magister, scimus quia recte dicis et doces, et non accipis per seculum mortuorum, sed vivorum.

22. Licet nobis tributum dare Caesari, an non?

23. Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis? Oportet mihi denarium, et inscriptionem? Respondentes, dixerunt ei: Caesaris.

24. Et ait illis: Reddite ergo que sunt Caesaris, Caesari, et que sunt Dei, Deo.

25. Et non poterunt verbum ejus reprehendere: et mirati in seipso tacuerunt.

26. Accesserunt autem quidam sadduceorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum.

27. Dicitur: Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alienus mortuus fuo-

Saint Matthieu. XXII.

filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, et suscitet semen fratris sui.

25. Erant autem apud nos septem fratres, et primus, uxore ducta, defunctus est: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo.

26. Similiter secundus et tertius, usque ad septimum.

27. Novissime autem omnium, et mulier defuncta est.

28. In resurrectione ergo, cujus erit de septem uxori? omnes enim habebunt eam.

29. Respondens autem Jesus, ait illis: Erratis, nescientes Scripturas, neque virtutem Dei?

30. In resurrectione enim, neque nubent, neque nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in caelis.

31. De resurrectione autem mortuorum, non legitis quod dictum est a Deo, dicente vobis:

32. Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed viventium.

33. Et audientes turbati, mirabantur in doctrina ejus.

34. Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob.

35. Non est Deus mortuorum, sed vivorum: vos ergo multum erratis.

36. Magister, quod est mandatum magnum in lege?

37. Ait illi Jesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua.

38. Hoc est maximum et primum mandatum.

39. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum.

40. In his duobus mandatis universa lex pendet, et propheta.

41. In his duobus mandatis universa lex pendet, et propheta.

42. Diliges proximum tuum sicut teipsum.

43. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

44. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

45. Et diligatur ex toto corde, et ex toto intellectu, et ex tota anima, et ex tota fortitudine; et diligere proximum tanquam seipsum, majus est quibus holocaustis et sacrificiis.

46. Jesus autem videns quod sapienter respondisset, dixit illi: Non es longe a regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare.

Saint Marc. XII.

20. Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem, et mortuus est, non relicto semine.

21. Et secundus accepit eam, et mortuus est, et nec iste reliquit semen. Et tertius similiter.

22. Et acceptaverat eam similiter septem, et non reliquerunt semen: novissima omnium defuncta est et mulier.

23. In resurrectione ergo, cujus erit uxori? septem enim habebunt eam uxorem?

24. Et respondens Jesus, ait illis: Nonne ideo erratis, non scientes Scripturas, neque virtutem Dei?

25. Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur: sed sicut angeli in caelis.

26. De mortuis autem, quod resurgant, non legitis in libro Moysi, super rubum, quomodo dixerit illi Deus, inquiens: Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob?

27. Non est Deus mortuorum, sed vivorum: vos ergo multum erratis.

28. Magister, quod est mandatum magnum in lege?

29. Ait illi Jesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua.

30. Hoc est maximum et primum mandatum.

31. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum.

32. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

33. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

34. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

35. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

36. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

37. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

38. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

39. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

40. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

41. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

42. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

43. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

44. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

45. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

46. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

47. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

48. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

49. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

50. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

51. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

52. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

53. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

54. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

55. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

56. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

57. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

58. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

59. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

60. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

61. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

62. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

63. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

64. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

65. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

66. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

67. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

68. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

69. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

70. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

71. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

72. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

73. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

74. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

75. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

76. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

77. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

78. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

79. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

80. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

81. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

82. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

83. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

84. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

85. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

86. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

87. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

88. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

89. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

90. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

91. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

92. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

93. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

94. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

95. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

96. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

97. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

98. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

99. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

100. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

101. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

102. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

103. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

104. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

105. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

106. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

107. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

108. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

109. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

110. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

111. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

112. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

113. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

114. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

115. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

116. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

117. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

118. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

119. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

120. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

121. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

122. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

123. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

124. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

125. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

126. Diliges autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum, majus horum aliud mandatum non est.

127. Et ait illi scriba: Bene, magister, et non est aliud præter eum.

128. Diliges autem simile est illi

Saint Matthieu. XXII.

41. Congregatis autem pharisæis, interrogavit eos Jesus.

42. Dicens : Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est? Dicunt ei : David.

43. At illos : Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens :

44. Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

45. Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est?

46. Et nemo poterat ei respondere verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die, cum amplius interrogare.

Saint Marc. XII.

35. Et respondens Jesus dicebat, docens in templo : Quomodo dicunt scribæ : Christum filium esse David?

36. Ipse enim David dicit in Spiritu sancto : Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37. Ipse ergo David dicit eum Dominum : et unde est filius ejus? Et multa turba eum libenter audivit.

(La suite au chapitre suivant.)

Saint Luc. XX.

41. Dixit autem ad illos : Quomodo dicunt Christum filium esse David?

42. Et ipse David dicit in libro Psalmorum : Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis,

43. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

44. David ergo Dominum illum vocat; et quomodo filius ejus est?

CHAPITRE XXI.

Jésus prénumit le peuple et ses disciples contre les vices des scribes et des pharisiens.

Saint Matthieu. XXIII. 1 et suivants.

1. Tunc Jesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos,

2. Dicens : Super cathedram Moysi sederunt scribæ et pharisæi.

3. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim, et non faciunt.

4. Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros hominum; digito autem suo nolunt ea movere.

5. Omnia vero opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus; dilatant enim phylacteria sua, et magnificant fibrias.

6. Amant autem primos recubitus in cenis, et primas cathedras in synagogis,

7. Et salutationes in foro, et vocari ab hominibus, Rabbi.

8. Vos autem nolite vocari Rabbi; unus est enim Magister vester; omnes autem vos fratres estis.

9. Et patrem nolite vocare vobis super terram; unus est enim Pater vester qui in cælis est.

10. Nec vocemini magistrî, quia Magister vester unus est, Christus.

11. Qui major est vestrum, erit minister vester.

12. Qui autem se exallaverit, humiliabitur; et qui se humiliaverit, exaltabitur.

13. Vae autem vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia clauditis regnum cælorum ante homines; vos enim non intratis, nec introeuntes semitis intrare.

14. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes; propter hoc amplius accipietis iudicium.

15. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia circumcitis mare et aridam, ut faciatis unum prosylëtum; et cum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quam vos.

16. Vae vobis, duces cæci, qui dicitis : Quicumque juraverit per templum, nihil est; qui autem juraverit in auro templo, debet.

17. Stulti et cæci, quid enim majus est, aurum, an templum quod sanctificat aurum?

18. Et quicumque juraverit in altari, nihil est; quicumque autem juraverit in dono quod est super illud, debet.

19. Cæci, quid enim majus est, donum, an altare quod sanctificat donum?

20. Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud sunt.

21. Et quicumque juraverit in templo, jurat in illo, et in eo qui habitat in ipso.

22. Et qui jurat in caelo, jurat in throno Dei, et in eo qui sedet super eum.

23. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite, qui decimatis menthan, et anethum,

CHAPITRE XXI.

Jésus prénumit le peuple et ses disciples contre les vices des scribes et des pharisiens.

Saint Matthieu. XXIII. 1 et suivants.

1. Tunc Jesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos,

2. Dicens : Super cathedram Moysi sederunt scribæ et pharisæi.

3. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim, et non faciunt.

4. Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros hominum; digito autem suo nolunt ea movere.

5. Omnia vero opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus; dilatant enim phylacteria sua, et magnificant fibrias.

6. Amant autem primos recubitus in cenis, et primas cathedras in synagogis,

7. Et salutationes in foro, et vocari ab hominibus, Rabbi.

8. Vos autem nolite vocari Rabbi; unus est enim Magister vester; omnes autem vos fratres estis.

9. Et patrem nolite vocare vobis super terram; unus est enim Pater vester qui in cælis est.

10. Nec vocemini magistrî, quia Magister vester unus est, Christus.

11. Qui major est vestrum, erit minister vester.

12. Qui autem se exallaverit, humiliabitur; et qui se humiliaverit, exaltabitur.

13. Vae autem vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia clauditis regnum cælorum ante homines; vos enim non intratis, nec introeuntes semitis intrare.

14. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes; propter hoc amplius accipietis iudicium.

15. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia circumcitis mare et aridam, ut faciatis unum prosylëtum; et cum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quam vos.

16. Vae vobis, duces cæci, qui dicitis : Quicumque juraverit per templum, nihil est; qui autem juraverit in auro templo, debet.

17. Stulti et cæci, quid enim majus est, aurum, an templum quod sanctificat aurum?

18. Et quicumque juraverit in altari, nihil est; quicumque autem juraverit in dono quod est super illud, debet.

19. Cæci, quid enim majus est, donum, an altare quod sanctificat donum?

20. Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud sunt.

21. Et quicumque juraverit in templo, jurat in illo, et in eo qui habitat in ipso.

22. Et qui jurat in caelo, jurat in throno Dei, et in eo qui sedet super eum.

23. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite, qui decimatis menthan, et anethum,

CHAPITRE XXI.

Jésus prénumit le peuple et ses disciples contre les vices des scribes et des pharisiens.

Saint Matthieu. XXIII. 1 et suivants.

1. Tunc Jesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos,

2. Dicens : Super cathedram Moysi sederunt scribæ et pharisæi.

3. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim, et non faciunt.

4. Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros hominum; digito autem suo nolunt ea movere.

5. Omnia vero opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus; dilatant enim phylacteria sua, et magnificant fibrias.

6. Amant autem primos recubitus in cenis, et primas cathedras in synagogis,

7. Et salutationes in foro, et vocari ab hominibus, Rabbi.

8. Vos autem nolite vocari Rabbi; unus est enim Magister vester; omnes autem vos fratres estis.

9. Et patrem nolite vocare vobis super terram; unus est enim Pater vester qui in cælis est.

10. Nec vocemini magistrî, quia Magister vester unus est, Christus.

11. Qui major est vestrum, erit minister vester.

12. Qui autem se exallaverit, humiliabitur; et qui se humiliaverit, exaltabitur.

13. Vae autem vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia clauditis regnum cælorum ante homines; vos enim non intratis, nec introeuntes semitis intrare.

14. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes; propter hoc amplius accipietis iudicium.

15. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite; quia circumcitis mare et aridam, ut faciatis unum prosylëtum; et cum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quam vos.

16. Vae vobis, duces cæci, qui dicitis : Quicumque juraverit per templum, nihil est; qui autem juraverit in auro templo, debet.

17. Stulti et cæci, quid enim majus est, aurum, an templum quod sanctificat aurum?

18. Et quicumque juraverit in altari, nihil est; quicumque autem juraverit in dono quod est super illud, debet.

19. Cæci, quid enim majus est, donum, an altare quod sanctificat donum?

20. Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud sunt.

21. Et quicumque juraverit in templo, jurat in illo, et in eo qui habitat in ipso.

22. Et qui jurat in caelo, jurat in throno Dei, et in eo qui sedet super eum.

23. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite, qui decimatis menthan, et anethum,

et cyminum et reliquistis quæ graviora sunt legis, iudicium, et misericordiam, et fidem : hæc oportuit facere, et illa non omittere.

24. Duces cæci, exolantes culicem, camelam autem guttentes.

25. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite : quia mundatis quod deforis est calicis et paropsidis : intus autem pleni estis rapina et inmunditia.

26. Pharisæi cæci, munda prius quod intus est calicis et paropsidis, ut fiat id quod deforis est, mundum.

27. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite : quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ a foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, et omni spurcitia.

28. Sic et vos a foris quidem paretis hominibus justî : intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

29. Vae vobis, scribæ et pharisæi hypocrite, qui edificatis sepulchra prophetarum, et ornatis monumenta iustorum,

30. Et dicitis : Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non essemus socii eorum in sanguine prophetarum.

31. Itaque testimonio estis vobismetipsis, quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt.

32. Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

33. Serpentes, gemina viperarum, quomodo fugietis a iudicio gehennæ?

34. Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scribas, et ex illis occidistis, et crucifixistis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris, et persequimini de civitate in civitatem :

35. Ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram, a sanguine Abel usque ad sanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, quem occidistis inter templum et altare.

36. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam.

37. Jerusalem, Jerusalem, quem occidit prophetas, et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et non ulvisit?

38. Ecce relinquatur vobis : Non me videbitis amodo, donec dicatis : Benedictus qui venit in nomine Domini.

(La suite au chapitre XXIII.)

CHAPITRE XXII.

Jésus loue l'offrande de la veuve.

Saint Marc. XII. 41 et suivants.

41. Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspicebat quomodo turba jaceret es in gazophylacium, et multi divites jactabant multa.

42. Cum videret autem vidua una pauperem, misit duo minuta, quod est quadrans.

43. Et convocans discipulos suos, ait illis : Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserant in gazophylacium.

44. Omnes enim ex eo quod abundabat illis, miserant : hæc vero de penuria sua omnia qua habuit, misit totum vicium suum.

Saint Luc. XXI. 1-3.

1. Recipientes autem, vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium, divites.

2. Vidit autem et quandam viduam pauperulam mittemente æra minuta duo :

3. Et dixit : Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus quam omnes misit.

4. Nam omnes hi ex abundantia sibi miserant in munera Dei : hæc autem ex eo quod deest illi, omnem vicium suum quem habuit misit.

CHAPITRE XXIII.

Discours de Jésus sur la ruine de Jérusalem et sur la fin du monde.

S. Matthieu. XXIV. 1-44.

1. Et egressus Jesus de templo, ibat; et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei edificationes templi.

2. Ipse autem respondens, dixit illis : Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat.

3. Sedente autem eo super montem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli secreto, dicentes : Dic nobis

Saint Marc. XIII. 1-32.

1. Et cum egresseretur de templo, ait illi unus ex discipulis suis : Magister, aspice quales lapides et quales structuras.

2. Et respondens Jesus, ait illi : Vides hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat.

3. Et cum sedisset in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus, et Jacobus, et Joannes et Andreas :

Saint Luc. XXI. 3-33.

3. Et quibusdam dicentibus de templo, quod homines lapidibus et donis ornatum esset, dixit :

6. Hæc que videtis, venient dies; in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat.

7. Interrogaverunt autem illum, dicentes : Præceptor, quando hæc erunt, et quod signum cum fieri incipient?

8. Qui dixit : Videte ne seducamini; multi enim venient in nomine meo, dicen-

Saint Matthieu. XXIV.
 quando hæc erunt? et quod signum adventus tui, et consummationis sæculi?
 4. Et respondens Jesus, dixit eis: Videte ne quis vos seducat.
 5. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus, et multos seducunt.
 6. Audituri enim estis prælia, et opinionones prælorum. Videte ne turbemini; oportet enim hæc fieri, sed nondum est consummatio.
 7. Consurget enim gens in gentem, et regnum in regnum, et erunt pestilentiæ, et fames, et terra motus per loca.
 8. Hæc autem omnia initia sunt dolorum.
 9. Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos, et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum.
 10. Et tunc scandalizabunt multi, et invicem tradent, et odio habebunt invicem.
 11. Et multi pseudoprophete surgent, et seducunt multos:
 12. Et quoniam abundavit iniquitas, refregisset charitas multorum.
 13. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.
 14. Et predicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus; et tunc veniet consummatio.
 15. Cum ergo videritis abominationem desolationis, que dicta est a Daniele propheta, stans in loco sancto; qui legit, intelligat: tunc qui in Judea sunt, fugiant ad montes:
 17. Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua:
 18. Et qui in agro, non revertatur tollere tunicum suum.
 19. Vae autem prægnantibus et nutribus in illis diebus.
 20. Orate autem ut non fiat lucra vestra in hieme vel sabbato.
 21. Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet.
 22. Et nisi breviter fuissent dies illi, non fieret

Saint Marc. XIII.
 4. Dic nobis quando ista fient? et quod signum erit quando hæc omnia incipient consummari?
 5. Et respondens Jesus, cepit dicere illis: Videte ne quis vos seducat.
 6. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Quia ego sum, et multos seducunt.
 7. Cum audieritis autem bella, et opinionones bellorum, ne timeatis; oportet enim hæc fieri, sed nondum est consummatio.
 8. Exurret enim gens contra gentem, et regnum super regnum, et erunt terra motus per loca, et fames; initium dolorum hæc.
 9. Videte autem vosmetipsos; tradent enim vos in concilios, et in synagogas vapulabitis, et ante presides et reges stabitis propter nomen meum.
 10. Et in omnes gentes primum oportet predicari Evangelium.
 11. Et cum duxerit vos tradentes, nolite præcogitare quod loquamini; sed quod datur vobis fuerit in illa hora, id loquimini; non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus.
 12. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium; et consurgent filii in parentes, et morte afficient eos.
 13. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit.
 14. Cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non debet; qui legit, intelligat; tunc qui in Judea sunt, fugiant ad montes:
 15. Et qui super tectum, ne descendat in domum, nec introeat ut tollat quid de domo sua:
 16. Et qui in agro erit, non revertatur retro tollere vestimentum suum.
 17. Vae autem prægnantibus et nutribus in illis diebus.
 18. Orate vero ut hieme vel sabbato.
 19. Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quando creatus deus, usque nunc, neque fient.
 20. Et nisi brevissset

Saint Luc. XXI.
 4. Die nobis quando ista fient? Quia ego sum, et tempus appropinquavit; nolite ergo ire post eos:
 9. Cum autem audieritis prælia et seditiones, nolite terreri; oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis.
 10. Tunc dicebat illis: Surgent gens contra gentem, et regnum adversus regnum.
 11. Et terra motus magni erunt per loca, et pestilentia, et fames, et terroresque de caelo, et signa magna erunt.
 12. Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas, et persequentur, tradentes in synagogas et custodias, trahentes ad reges et præsidios, propter nomen meum.
 13. Continget autem vobis in testimonium.
 14. Ponite ergo in cordibus vestris, non præmeditari quemadmodum responderitis.
 15. Ego enim dico vobis os et sapientiam, cum non poterit resistere et contradicere omnes adversarii vestri.
 16. Trademini autem a parentibus, et fratribus, et cognatis et amicis, et morte afficient eos vobis.
 17. Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
 18. Et capillus de capite vestro non peribit.
 19. In patientia vestra possidebitis animas vestras.
 20. Cum autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc sciteis quia appropinquavit desolatio ejus.
 21. Tunc qui in Judea sunt, fugiant ad montes; et qui in medio ejus, discedant, et qui in regionibus, non intrent in eam.
 22. Quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia que scripta sunt.
 23. Vae autem prægnantibus et nutribus in illis diebus. Erit enim pressura magna super terram, et ira populo hæc.
 24. Et cadent in ore gladii, et captivi decorentur in illis diebus. Erit enim pressura calceatû a gentibus, donec impleantur tempora nationum.
 (La suite plus loin.)

Saint Matthieu. XXIV.
 salva omnis caro: sed propter electos breviantur dies illi.
 23. Tunc si quis vobis dixerit, ecce hic est Christus, aut illic, nolite credere.
 24. Surgent enim pseudochristi et pseudopropheta, et dabunt signa magna, et prodigia, ita ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.
 25. Ecce prædixi vobis.
 26. Si ergo dixerit vobis, ecce in deserto est, nolite exire: Ecce in penetralibus, nolite credere.
 27. Sicut enim fulgur exit ab oriente, et invenit Filii hominis.
 28. Ubicumque fuerit corpus, illic congregabuntur et aquilæ.
Saint Matthieu. XXIV.
 29. Statim autem post tribulationem dierum illorum, sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stelle cadent de caelo, et virtutes celorum commovebuntur:
 30. Et tunc parebit signum Filii hominis in caelo, et tunc plangent omnes tribus terre, et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa, et majestate.
 31. Et mittet angelos suos cum tuba, et voce magna, et congregabunt electos ejus a quatuor ventis, a summo terra usque ad summum eorum.
 32. Ab arboribus autem fici discite parabolam; cum jam ramus ejus tener fuerit, et folia nata, scitis quid tempus sit istius.
 33. Ita et vos, cum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis.
 34. Amen dico vobis, qui non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant.
 35. Cælum et terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.
 36. De die autem illa, et hora, nemo scit, neque angeli caelorum, nisi solus Pater.
 37. Sicut enim erant in diebus Noe, ita erit et adventus Filii hominis.
 38. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes, nubentes et nuptias tradentes, usque ad unum diem qui intravit Noe in arcam,
 39. Et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes; ita erit et adventus Filii hominis.
 40. Tunc duo erunt in agro; unus assumetur, et unus relinquetur.
 41. Dux molentes in mola; una assumetur, et una relinquetur.

CHAPITRE XXIV.

Discours de Jésus sur la vigilance.

Saint Matthieu. XXIV.
42 et suivants.*Saint Marc. XIII.*
33 et suivants.*Saint Luc. XXI.*
34 et suivants.

42. Vigilate ergo, quia nescitis quæ hora Dominus venturus sit.

33. Videte, vigilate et orate; nescitis enim quando tempus sit.

34. Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula, et

Saint Marc. XIII.
 Dominus dies, non fuisset salva omnis caro; sed propter electos, quos elegit, breviantur dies.
 21. Et tunc si quis vobis dixerit, ecce hic est Christus, ecce illic, ne credideritis.
 22. Exurgent enim pseudochristi et pseudopropheta, et dabunt signa et portenta ad seducendos, si fieri potest, etiam electos.
 23. Vos ergo videte; ecce prædixi vobis et parat.

Saint Luc. XXI.
 25. Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terra pressura gentium pro confusione sensus maris et fluctuum:
 26. Arescentibus hominibus præ timore; et expectatione, quia superveniet universo orbis; nam virtutes celorum movebuntur.
 27. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate.
 28. His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.
 29. Et dixit illis similitudinem: Videte ficulnæ et omnes arbores:
 30. Cum producant jam ex se fructum, scitis quoniam prope est estas.
 31. Ita et vos, cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.
 32. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.
 33. Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt.
 34. De die autem illa, et hora, nemo scit, neque Filii, nisi Pater.
 (La suite au chapitre suivant.)

Saint Luc. XXI.

25. Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terra pressura gentium pro confusione sensus maris et fluctuum:
 26. Arescentibus hominibus præ timore; et expectatione, quia superveniet universo orbis; nam virtutes celorum movebuntur.
 27. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate.
 28. His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.
 29. Et dixit illis similitudinem: Videte ficulnæ et omnes arbores:
 30. Cum producant jam ex se fructum, scitis quoniam prope est estas.
 31. Ita et vos, cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.
 32. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.
 33. Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Saint Matthieu. XXIV.

43. Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, quia hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sinearet perire domum suam.
44. Ideo et vos estote parati: quia qua nescitis hora Filius hominis venturus erit, vigilate utique, et non sinearet perire domum suam.
45. Quis, putas, est fidelis servus, et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, et dei filius ibi in tempore?

46. Beatus ille servus, quem cum venerit dominus ejus, invenierit sic facientem.
47. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.
48. Si autem dixerit malus servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire?
49. Et cœperit percutere conservos suos, manducet autem, et bibat cum ebriosis.
50. Veniet dominus servi illius, in die qua non sperat, et hora qua ignorat:
51. Et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis; illic erit fletus et stridor dentium.

Saint Matthieu. XXV.

1. Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus, que accipientes lampadas suas, exierunt obviam sponso et sponse.
2. Quinque autem ex eis erant fatue, et quinque prudentes.
3. Sed quinque fatue, acceptis lampadibus, non sumpservunt oleum secum:
4. Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.
5. Moram autem factus sponso, dormitaverunt omnes, et dormierunt.
6. Media autem nocte, clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei.
7. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, et ornarunt lampadas suas.
8. Fatue autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.
9. Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ille potius ad vendentes, et emite vobis.

10. Dum autem irent emere, venit sponso; et que paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua.
11. Novissime vero veniunt et reliquæ virgines, dicentes: Domine, domine, aperi nobis.
12. At ille respondens, ait: Amen, dico vobis, nescio vos.
13. Vigilate itaque, quia nescitis diem et horam.
14. Sicut enim homo peregre proficiscens, vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua:
15. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem; et profectus est statim.
16. Abiit autem qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque.
17. Similiter et qui duo acceperat, lucratus est alia duo.
18. Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui.
19. Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis.
20. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quoniam talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum.
21. At illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.
22. Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum.
23. At illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui.
24. Accedens autem et qui unum talentum acceperat, ait: Domine, scio quia homo durus es, metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti:
25. Et times abi, et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est.
26. Respondens autem dominus ejus, dixit ei: Serve male et piger, sciebas quia melo ubi non semino, et congrego ubi non sparsi:
27. Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.

Saint Marc. XIII.

34. Sicut homo qui pepegre profectus, reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitoris præcipit ut vigilet.
35. Vigilate ergo (nescitis enim quando dominus veniat: sero, an medietate nocte, an galli cantu, an mane).
36. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes.
37. Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate. (La suite au chapitre suivant.)

Saint Luc. XXI.

34. Sicut homo qui pepegre profectus, reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitoris præcipit ut vigilet.
35. Vigilate ergo (nescitis enim quando dominus veniat: sero, an medietate nocte, an galli cantu, an mane).
36. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. (La suite à la fin de ce chapitre.)

37. Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate. (La suite au chapitre suivant.)

28. Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta.
29. Omni enim habenti dabitur, et abundabit: et qui autem non habet, et quod videtur habere, auferetur ab eo.
30. Et inutilis servum ejectione in tenebras exteriores: illic erit fletus, et stridor dentium.
31. Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis sue.
32. Et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hæcibus:
33. Et statuet oves quidem a dextris suis, hæcos autem a sinistris.
34. Tunc dicit Rex his qui a dextris ejus erunt: Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi.
35. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi, et dedistis mihi bibere, hospes eram, et collegistis me:
36. Nudus, et cooperuistis me; infirmus, et visitastis me; in carcere eram, et venistis ad me.
37. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes: Domine, quando vidimus te esurientem, et pavimus te: sitientem, et dedimus tibi potum?
38. Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te?
39. Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, et venimus ad te?
40. Et respondens Rex, dicit illis: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.
41. Tunc dicit et his qui a sinistris erunt: Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus.
42. Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare; sitivi, et non dedistis mihi potum:
43. Hospes eram, et non collegistis me; nudus, et non cooperuistis me: infirmus, et in carcere, et non visitastis me.
44. Tunc respondebunt et ipsi dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi?
45. Tunc respondet illis, dicens: Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.
46. Et ibunt illi in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam.

Saint Luc. XXI.

37. Erat autem in diebus decens in templo; noctibus vero exiens, morabatur in monte qui vocatur Oliveti.
38. Et omnis populus manebat ad eum in tempore audire eum.

SIXIÈME PARTIE.

Qui comprend ce qui s'est passé au temps de la quatrième Pâque célébrée par Jésus-Christ après son baptême, et de là jusqu'à son Ascension.

CHAPITRE PREMIER.

Conspiration des Juifs contre Jésus. Pacte de Judas.

S. Matthieu. XXVI, 1-16.

1. Et factum est, cum consummasset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis:
2. Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur.
3. Tunc congregati sunt principes sacerdotum (1), et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

Saint Marc. XIV, 1-11.

1. Erat autem Pascha et Azyma post biduum, et quærebant summi sacerdotes et scriba, quomodo eum dolo tenerent, et occiderent.
2. Dicebant autem: Non in die festo, ne forte turbus multus feret in populo.
3. Tunc congregati sunt principes sacerdotum (1), et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

Saint Luc. XXII, 1-6.

1. Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:
2. Et quærebant principes sacerdotum et scriba, quomodo Jesum interficerent; timebant vero plebem.

(1) Selon le Grec, l'expression et *scribae*, se trouve ici dans le texte de saint Matthieu comme dans celui des deux autres Évangélistes.